

Kinder Torah

Parashas Vayeshev

The Detective

Please bring the next defendant in to Beis Din."

"Yes Mr. Krouse. Your trial is about to begin. We will now present the claims against you. On the fourth of Elul, 5755, you were seen entering a non-kosher restaurant."

"I have an explanation."

"On the tenth of Adar 5756, you were heard speaking Loshon Hora about your neighbor."

"I will tell you why."

"On the nineteenth of Sivan 5757, you walked away from the bus station with someone else's suitcase."

"It was all a mistake. Please let me explain."

"You would like to explain yourself. You would like us to judge you favorably. I am sorry we cannot do that. We can only take these events at their face value."

"But why? Why won't you let me explain myself?"

"Because, Mr. Krouse, when you were alive, you did not judge other people favorably. Therefore, we cannot judge you favorably. The Gemora (Shabbos 127b) states, 'One who judges his fellow man favorably will himself be judged favorably.'"

"Oy va voy. What a mistake I made."

You shall judge your fellow righteously" (Vayikra 19:15). This verse is the source for judging another Jew favorably. The Shelah HaKadosh has a pointed insight into this week's parasha which shows us just how far reaching this mitzvah is. "Yosef would bring evil reports (about his brothers) to his father" (Bereshis 37:2). He would tell Yaakov that they were eating the meat of an animal that was not shechted. How could this be true? The brothers were the Holy Tribes of Israel. It is inconceivable that they would eat something unkosher. Could the report be false? Yosef Hatsaddik would not bring a false report. What was happening here? The Shelah answers by relating that Avraham Avinu had the "Sefer Yetsira", a book that contained the secrets of life. The sefer passed down the generations to the sons of Yaakov. They used it to create a live calf every Erev Shabbos. This calf

could be eaten without shechita. Only an animal born from living parents needs shechita. The brothers ate an animal that was not shechted, because it did not require shechita! Yosef should have investigated more carefully before informing Yaakov. He brought "an evil report" because he did not consider this possibility. That is how far the mitzvah of judging favorably goes.

Kinderlach . . .

"I saw him taking someone's book." There must be a good reason for that. Maybe the owner did not need it. "She stepped on my toe." She probably lost her balance and could not help herself. "He ate my piece of cake." I am sure that he thought it was his. There are many ways to judge people favorably. If your first reaction is to accuse someone, stop for a second and think. Is there a zechus (merit) here? Think a little harder. Be a "zechus" detective. Conduct a thorough investigation, and come up with the solution. If you think of a zechus, you get a mitzvah diorayssa – one of the 613. That is big-time detective work.

Your Ticket

Yaakov settled in the land where his father lived, the land of Canaan" (Bereshis 37:1). Rashi (37:2) relates that Yaakov Avinu wished to settle down to a tranquil life. However, the anguish of Yosef's kidnapping pounced upon him. Hashem says, "Are tsaddikim not satisfied with what awaits them in *Olam Habbo* (the Next World)? They expect to live at ease in *Olam Hazzeh* (this world) also?"

Rav Yerucham

Levovitz, the Mashgiach of Mirrer Yeshiva is a bit puzzled by this sharp statement. Why should Yaakov not live in tranquility?

After all, how would he spend his time? He would surely not waste it on frivolities. When he left his father's home on the way to Charan, he stopped at the Beis HaMedrash of Shem and Ever. There he learned Torah uninterrupted for fourteen years. As the verse states, "And he lay down in that place" (Bereshis 28:11). Rashi explains that this night he lay down. However, the entire fourteen years that he was with Shem and Ever, he did not lie down at night because he was learning Torah. It is clear that Yaakov only wanted tranquility in order to serve

Hashem better.

Rav Yerucham relates that this parasha teaches us a foundation of the Torah – the relationship between Olam Hazzeh and Olam Habbo. Olam Hazzeh is the world of challenges. A life without the anguish of Yosef is like Olam Habbo for Yaakov Avinu. It is as if he requested to reach Olam Habbo by skipping Olam Hazzeh. Rav Yerucham then gives a compelling example of how Yaakov earned his Olam Habbo with the trials and tribulations of Olam Hazzeh.

I have sojourned with Lavan" (Bereshis 32:5). The Hebrew word for "I have sojourned" is "garti". The same letters spell "taryag" the gematria of 613. As Rashi explains, "I lived with this evil man, and I observed the 613 mitzvos. I did not learn from his wicked deeds." The Gemora (Avodah Zara 3b) states that Lavan will come to give testimony that Yaakov Avinu is above suspicion of stealing. Lavan will testify, because that scoundrel is the one who brought out the best in Yaakov. He tricked him into marrying the wrong daughter. He made him work an extra seven years. He lowered his wages 100 times. In such an environment, Yaakov Avinu showed his greatness and did not steal one thing. "When you searched all of my things, did you find any of your household items?" (Bereshis 31:37). The Medrash Rabba asks, "Is it possible for a son-in-law who lives with his father-in-law to not use one vessel? Yet here Lavan searched all of Yaakov's possessions and did not even find one small needle." That is the extent of Yaakov's honesty. Yet he would never have achieved such a high *madrayga* (spiritual level) if he had not undergone the challenge of living with Lavan, the master trickster. That difficulty was his ticket to Olam Habbo.

Kinderlach . . .

The train is going to pull away from the station. It's destination . . . a wonderful place. Everyone wants to board that train. You only need one thing – a ticket. With a ticket, they let you board. Without one, no amount of persuasion in the world will get you a seat. Where do you buy the ticket? Where is the cashier? Where is the ticket line? Good news. You do not have to wait in line. Hashem will send the ticket directly to you in the form of life's difficulties and challenges. You earn that ticket by growing from each challenge. Rav Yerucham says that we should evaluate each challenge. How did I approach it? How did I handle it? What am I like after it is over? Did I grow from it? Am I on a higher level? Earn your ticket, kinderlach. The train ride is great.

הגדרת לבנר

פרשת וישב

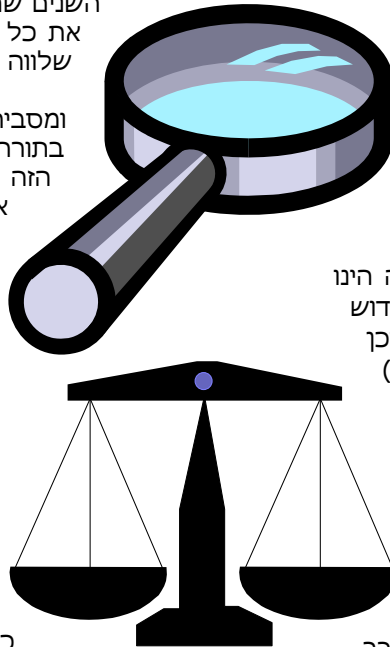
הבלש

כרטיס הנסיעה

"וישב יעקב בארץ מגורי אביו, בארץ כנען" (בראשית ל"ז, א'). אומר על כך רש"י (ל"ז, ב'): "ביקש יעקב לישב בשלווה, קפץ עליו רוגזו של יוסף. צדיקים מבקשים לישב בשלווה, אומר הקדוש ברוך הוא: לא דיין (לא די להם) לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא, אלא מבקשים לישב בשלווה בעולם הזה?!" הרב ירוחם לבוביץ זצ"ל, המשגיח בישיבת מיר, מתפלא על חריפות הדברים. ומדוע שלא יוכל יעקב לחיות את חייו בשלווה? והרי, אם היה יושב בשלווה, האם היה מבזבז את זמנו על עניינים של מה בכך? כאשר יצא מבית אביו בדרכו לחרן, הוא עצר בבית מדרשו של שם ועבר, ושם למד תורה בלי הפסקה במשך ארבע עשרה שנה. כפי שאומר הפסוק "וישכב במקום ההוא" (בראשית כ"ח, י"א), ורש"י מברר שאמנם באותו לילה שכב יעקב לישון, אך במשך כל ארבע עשרה השנים שהיה אצל שם ועבר לא שכב לישון בלילה, וניצל את כל זמנו ללימוד תורה. ברור, אם כן, שיעקב ביקש שלווה רק כדי לעבוד את ה' ביתר שאת.

ומסביר הרב ירוחם שפרשה זו מלמדת אותנו יסוד גדול בתורה: היחס שבין העולם הזה לעולם הבא. העולם הזה הוא עולם של אתגרים, של נסיונות. עבור יעקב אבינו, חיים ללא נסיונות וצרות, דוגמת הצרה של מכירת יוסף, הם כמו העולם הבא – כאילו דילג על העולם הזה הישר לעולם הבא. והרב ירוחם ממשיך ונותן דוגמה כיצד קיבל יעקב את העולם הבא שלו באמצעות הנסיונות בעולם הזה.

"עם לבן גרתי" (בראשית ל"ב, ה'). גרתי – אותן האותיות כמו תר"ג, כפי שאומר רש"י "עם לבן הרשע גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים." הגמרא (עבודה זרה דף ג' ע"א) אומרת שלבן יכול לבוא ולהעיד שיעקב אבינו לא חשוד שגזל אי פעם. זאת, משום שלבן הוא הרשע שהוציא את הטוב שביעקב מהכוח אל הפועל. הוא רימה אותו כאשר השיא לו את לאה במקום את רחל. הוא גרם לו לעבוד עבורו עוד שבע שנים. הוא הפחית ממשכורתו מאה פעמים. ובסביבה שכזו, הוכיח יעקב אבינו את גדולתו ולא גזל מלבן אף לא דבר אחד. במדרש רבה שואלים, האם ייתכן שאדם יגור אצל חמיו ולא ישתמש אפילו בכלי אחד? והנה, לבן בדיק את כל רכושו של יעקב ולא מצא אפילו מחט שהיתה משל לבן. זוהי מידת ישרותו של יעקב. אך הוא מעולם לא היה מגיע למדרגה גבוהה כזו אם לא היה עובר את הנסיון של מגורים עם לבן, הרמאי הגדול. וכל הקשיים שם היו כרטיס הכניסה שלו לעולם הבא.

"נא להביא את הנאשם הבא לפני בית הדין." "כן, מר קראוס. המשפט שלך עומד להתחיל. אנו מאשימים אותך כי בד' באלול, תשנ"ה, ראו אותך נכנס למסעדה לא-כשרה."

"יש לי הסבר לכך." "בי באדר תשנ"ו, שמעו אותך מדבר לשון הרע על שכנך."

"אני אגיד לכם למה."

"בי"ט סיון תשנ"ז יצאת מהתחנה המרכזית עם מזוודה השייכת לאדם אחר."

"זו טעות! אנא, תנו לי להסביר."

"אתה רוצה להסביר את מעשיך. אתה רוצה שנדון אותך לכף זכות. אך איננו יכולים לעשות זאת. אנחנו יכולים רק לדון במעשים כפי שנראו על פני השטח."

"אבל מדוע? מדוע שלא תתנו לי להסביר את מעשיך?"

"מר קראוס, לא נוכל לדון אותך לכף זכות, כי בזמן שהיית חי לא דנת אנשים אחרים לכף זכות. הגמרא בשבת קכ"ז ע"ב אומרת: 'הדן חבירו לכף זכות דנין אותו לזכות'." "אוי ואבוי. כיצד טעית כל כך?!"

"בצדק תשפוט עמיתך" (ויקרא י"ט, ט"ו). פסוק זה הינו המקור לחובה לדון אחרים לכף זכות. לשל"ה הקדוש יש הערה על פרשת השבוע הזה שמראה לנו עד היכן מגיעה מצווה זו. "ויבא יוסף את דיבתם (של אחיו) רעה אל אביהם" (בראשית ל"ז, ב'). יוסף היה מספר ליעקב שראה את אחיו אוכלים בשר בהמה שלא נשחטה. איך יכול להיות שהאחים יעשו דבר כזה? האחים היו שבטי ישראל הקדושים - לא ייתכן שיאכלו דבר לא כשר. האם הסיפור הוא שקר? יוסף הצדיק לא היה מביא דיווח שקרי לאביו. מה קורה כאן? השל"ה משיב כי לאברהם אבינו היה "ספר יצירה" ספר שבו רשומים סודות החיים. ספר זה עבר בירושה לבני יעקב, והם השתמשו בו כדי ליצור עגל חי מדי ערב שבת. עגל זה, מותר היה לאוכלו בלא שחיטה. רק בעל חיים שנוגד מהורים בשר-ודם זקוק לשחיטה כדי להכשירו לאכילה. האחים אכלו בהמה שלא נשחטה, משום שלא חל עליה חיוב שחיטה! יוסף היה צריך לבדוק את הנושא ביתר זהירות לפני שהודיע ליעקב. הוא הביא "דיבת רעה" משום שלא לקח בחשבון אפשרות מעין זו - והיה עליו לחשוב על כל האפשרויות, אפילו אפשרות מעין זו.

יצירה" ספר שבו רשומים סודות החיים. ספר זה עבר בירושה לבני יעקב, והם השתמשו בו כדי ליצור עגל חי מדי ערב שבת. עגל זה, מותר היה לאוכלו בלא שחיטה. רק בעל חיים שנוגד מהורים בשר-ודם זקוק לשחיטה כדי להכשירו לאכילה. האחים אכלו בהמה שלא נשחטה, משום שלא חל עליה חיוב שחיטה! יוסף היה צריך לבדוק את הנושא ביתר זהירות לפני שהודיע ליעקב. הוא הביא "דיבת רעה" משום שלא לקח בחשבון אפשרות מעין זו - והיה עליו לחשוב על כל האפשרויות, אפילו אפשרות מעין זו.

ילדים יקרים...

הרכבת עומדת לדרך... אל מקום נפלא. הכל רוצים לעלות עליה. אך לשם כך צריך רק דבר אחד - כרטיס. אם יש כרטיס, מניחים לנו לעלות. וללא הכרטיס, אין שום אפשרות שבעולם לקבל מקום ישיבה באותה רכבת. היכן רוכשים את הכרטיס? היכן יושב מוכר הכרטיסים? היכן התור לקופה? יש לנו חידושים טובים עבורכם: אין צורך להמתין בתור. ה' ישלח את הכרטיס אלינו ישירות, בדמות הקשיים והנסיונות של החיים. כאשר מתפתחים וגדלים כתוצאה מנסיונות אלה, זוכים בכרטיס. הרב ירוחם אומר שעלינו לבדוק כל נסיון שאנו עוברים: כיצד התייחסנו לנסיון? כיצד התמודדנו אתו? מהו מצבנו לאחר שהנסיון עבר? האם צמחנו מבחינה רוחנית כתוצאה ממנו? האם אנו במדרגה גבוהה יותר כעת? זכו בכרטיסים שלכם, ילדים. המסע ברכבת הוא מסע נהדר.

ילדים יקרים...

"ראיתי אותו לוקח ספר ששייך למישהו אחר." ודאי יש לכך סיבה טובה. אולי בעליו של הספר לא רצה בו. "היא דרכה לי על הרגל." אני בטוח שאבד לה שיווי המשקל, ולא יכלה להמנע מליפול על הרגל שלך. "הוא אכל לי את העוגה." אני בטוח שהוא חשב שהיא שלו. יש דרכים רבות לדון אנשים לכף זכות. אם התגובה המיידית שלכם היא להאשים את השני, עצרו רגע וחשבו. האם יש איזו זכות שאפשר ללמד עליו? לא מצאתם? חשבו עוד. ה'ו לבלשי זכויות. ערכו חקירה יסודית, ומצאו את הפתרון לחידה. כאשר אתם דנים אדם לכף זכות, אתם מקיימים מצווה דאורייתא - אחת מתר"ג מצוות. שווה לחקור.